

Äntligen blåser det miljövindar i släckmedelsbranschen!

Sedan drygt ett halvår tillbaka har vindarna vänt åt miljöhållet på riktigt, men var försiktiga med att tro att allt som kommer ut är så bra som det låter. Vi får inte glömma av varför det är så viktigt med hälsa och miljö. Vi får heller inte glömma konsekvenserna efter många års användning av kemikalier utan att vi har haft kunskap om dess hälso och miljöeffekter.

■ TEXT: BO ANDERSSON

Jag blev väldigt illa berörd när jag fick ett fotografi på den här skylten skickat till mig. Den är placerad vid Frösöns strand (Storsjön i Jämtland) som är en av Sveriges absoluta sevärdheter med storslagna vyer och underbar natur. Jag gjorde faktiskt militärtjänsten där 1974/75 som spaningssoldat på fältjägarregementet I5 i Östersund och har nu väldigt svårt att ta till mig denna miljö-katastrof. En bild säger mer än 1000 ord.

Skylden visar konsekvensen av mångårigt användande av släckskum, bland annat av Försvarsmakten och Räddningstjänsten, då visste man inte bättre. Men idag när har vi fakta blir det ofattbart att det finns företag som försöker kränga släckmedel och tillsatsmedel innehållande PFAS eller andra Tensider, och tyvärr så lyckas dom.

Verkligheten är att Storsjön i detta fall inte är unik i sin situation, där man varnar för att äta fisk från sjön mer än 2–3 ggr/år. Vi har i vårt land ett stort antal sjöar och vattentäkter som är kontaminerade av både PFOS och PFAS. Det finns mer information på www.ostersund.se

Låt inte detta ske igen och glöm ej Hamre By med deras kontaminerande dricksvatten och långa juridiska processer med stort lidandet för de boende i byn.

I annonser och i branschtidningar ser jag nu hur företag snabbt försöker att positionera sig med att just deras

släckmedel eller tillsatsmedel är helt revolutionerande och är både miljövänligt och släcke effektivt, med andra ord det bästa för kunden. Hur många av alla dessa företag som säljer brandprodukter har på denna korta tid hunnit förstå innebörden vad de förmedlar i annonser, filmer, mm till kunder? Jag frågar mig verkligen om företagen har riktig kunskap om miljöpåverkan som deras släckmedel kan orsaka.

Dessa stora företag har tidigare, och uppenbarligen fortfarande, haft väldigt svårt att ta till sig miljöproblematiken och vetenskapliga bevis och stått på sig med att deras skum och släckmedel minsann inte är farligt. Det till trots har förbud på förbud kommit med åren och framför allt ytterligare spridning av föroreningar i miljön. Här är min uppfattning att det är pengar som styr och det är betydligt viktigare än att skydda miljö och vattentäkter.

Varför tar jag upp denna fråga?

Skall jag inte vara oerhört glad när jag till stor del har arbetat de 10 sista åren av min karriär med att försöka få ut miljöbudskapet via praktiska försök, vetenskapliga rapporter, samverkan mellan många berörda myndigheter och att vi har kommit en bra bit på vägen? Svaret är självklart att det är positivt, men vi måste göra mycket mer.

Räddningstjänsterna i vårt land har till största delen tagit till sig vikten att prioritera miljöarbetet och förstått att PFAS samt andra Tensider kan orsaka stora problem för miljön och med utslagning av dricksvattentäkter. Vägvalet till en miljöanpassad räddningstjänst är nödvändig för att skydda vår miljö och kommande generationer.

Absolut är jag glad över att utvecklingen går åt rätt håll, men det jag inte är så positiv till är att släckmedelstillverkarna och försäljningsorganisationerna inte alltid håller sig till det jag kallar fakta och miljölagstiftning.

Varför säger jag detta?

Riskerna i dag i vårt samhälle ökar snabbare än uppdateringen av lagstiftning, förebyggande arbetet, skyddsåtgärder och räddningstjänstens förmåga att klara av nya och komplicerade händelser. Ett exempel på detta är tekniken för att lagra och producera el till bilar, hushåll, och industrier mm går fortare och säkerhetsreglerna hänger inte med.

Så helt plötsligt kan alla släckmedelsföretags släckmedel släcka bränder i Lithiumjonbatterier, många företag påstår att de har det bästa släckmedlet. Jag frågar mig var finns bevisen?

” **Mitt råd till inköpare är att minst begära säkerhetsdatablad samt ett EC 50 värde (effektkoncentration) genomfört och utfärdat av certifierat testinstitut.**

Idag finns inga standarder för släckning av Lithiumjonbatterier med handbrandsläckare, de certifikat som hänvisas till är för A-bränder.

Vad är farorna med att vara nära ett brinnande Lithiumjonbatteri? Talar försäljarna om det för kunden?

För räddningstjänstens del finns det bra informationsfilm från (AISAB) Ambulanssjukvården i Storstockholm som heter Prehospital förmåga vid insatser med bränder i Lithiumjonbatterier.

https://youtu.be/vaspu8f_X_w där de talar om hur bl.a. HF fungerar i praktiken.

Utkiken https://youtu.be/g2o_e7FQcaM har gjort en film som belyser batteribränden på ett bra sätt båda filmerna kom ut före jul 2021.

Nya fejkprodukter dyker upp på marknaden

Nästa påstående från ett större företag i branschen "Vatten är det bästa släckmedlet"? Ja, det kan vara så, men återantändningsskyddet är inte så bra med enbart vatten. Ett annat företag lanserar hårt en produkt just nu som enligt företaget inte är skum, men är till utseendet förvånansvärt likt brandskum vid användning. Deras skum beskrivs också som biologiskt nedbrytbart samt 100% fri från både PFAS och flourtensider, men i själva verket innehåller det Miceller som är Tensider.

Ett annat exempel är att när jag skrev den här artikeln så blev jag uppringd av en kund som hade fått erbjudande om att

Bo Andersson

ORDFÖRANDE
SVENSKA CTIF

byta ut sitt skum i handbrandsläckare till fluorfritt skum? Helt otroligt! Vi har genom åren samlat vetenskapliga bevis för att PFAS och tensider skall undvikas i släckmedel och ändå så går ett stort företag ut med det här vansinniga erbjudandet, det är inte seriöst!

Nej, köp inte, vi har hört de här påståendena förut. Gå inte på deras fejkade erbjudanden, ingen vinner på det förutom de som säljer produkten.

Mitt råd till inköpare är att minst begära säkerhetsdatablad samt ett EC 50 värde (effektkoncentration) genomfört och utfärdat av certifierat testinstitut.

När ska vi lära oss att se helheten med att rädda liv och vår miljö och få det hållbart? Alla släckmedel har påverkan på miljön, det är enbart fråga om dos och koncentration.

Jag hoppas den här artikeln kan få effekten att inköpare tänker efter innan de köper in släckmedel och tillsatsmedel samt ser över vad som behövs. Att nämnas bör så står A-bränder för över 97% av alla bränder. Det finns inte så stort behov av släckskum som vi tidigare trott.

Det finns faktiskt idag tillsatsmedel utan Tensider och med beprövad släcke effektivitet av A och B-brand och med minimal påverkan på vår miljö på marknaden vilket ersätter brandskum till stor del. Branschorganisationen SVEBRA har kommit med nya rekommendationer av placering och val av handbrandsläckare som också går i rätt miljöriktning.

Till sist vill jag önska alla ett riktigt fint 2022 med inriktning på hållbar miljö för våra barn och barnbarns framtid!

Bo Andersson, verksam sedan 1973 inom området brand och Räddningstjänst.

Merkapacitet vid storskaliga olyckor

Komplett uppsamlingsplats

Bårssystem och värmfilt

DECON-dusj

Triage

Besök vår
hemsida
www.less.no

LESSO

post@less.no
+47 61 16 00 55